

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fröviskolan 6–9 i Högsby kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 8 oktober 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Högsby kommun att senast **den 18 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärd avseende brist rörande studiehandledning på modersmålet. Den vidtagna åtgärden ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Högsby kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Högsby kommun ska vidta följande åtgärd

Studiehandledning på modersmålet

- Se till att de elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevens behov. Detta gäller i exempelvis språken dari och ukrainska. Huvudmannen ska i samband med redovisning inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Sammanställningen ska visa hur många elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk det avser samt hur behovet tillgodoses. (3 kap. 12 § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser bestämmelser om att undervisning bedrivs under ledning av lärare, frånvaro, beslut om anpassad studiegång, plan mot kränkande behandling samt betygssättning och betygskatalog.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinpektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:4615) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Fröviskolan 6–9 i Högsby kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande om undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, beslut om anpassad studiegång, plan mot kränkande behandling samt betygssättning och betygskatalog.

Skolinspektionen har den 8 oktober 2024 beslutat att förelägga Högsby kommun att senast den 3 februari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, beslut om anpassad studiegång, plan mot kränkande behandling samt betygssättning och betygskatalog.

Skolinspektionen har även förelagt Högsby kommun att senast den 18 augusti 2025 vidta åtgärd avseende brist rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Högsby kommun har den 31 januari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt kompletterande uppgifter den 12 februari 2025, den 18 februari 2025 samt den 7 mars 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Högsby kommun har följt föreläggandet i de delar som avser om undervisning bedrivs under ledning av lärare, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, beslut om anpassad studiegång, plan mot kränkande behandling, betygssättning och betygskatalog samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att 12 elever har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålen arabiska och tyska och att dessa elever ges studiehandledning på modersmålet. Vidare framgår att det är två elever som har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålen dari och ukrainska men som inte ges studiehandledning på respektive modersmål.

Av huvudmannens redovisning framgår att annonsering efter personal för uppdraget har gjorts via skolans sedvanliga rekryteringskanaler och att de genomfört intervjuer med sökanden, men att dessa personer har tackat nej till tjänsterna. Vidare framgår att skolan även har kontaktat tidigare studiehandledare som de har haft, men att även dessa personer tackat nej till erbjudande om tjänst. Av kompletterande information från huvudmannen den 7 mars 2025 framgår att andra åtgärder för att tillgodose elevernas behov av studiehandledning på modersmålet är att eleverna har digitala hjälpmedel för ändamålet och att eleverna även har extra tid med lärare.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit två annonser om studiehandledning på modersmålet som publicerades under perioden den 30 september till den 7 oktober 2024 respektive den 25 oktober till den 8 november 2024.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vidare framgår att en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Av skollagen framgår att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom bland annat grundskolan. Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid. (23 kap. 14 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges det. Det gäller språken dari och ukrainska. Anledningen till att studiehandledning inte ges är att skolan och huvudmannen inte lyckats rekrytera studiehandledare på de modersmål som efterfrågas. Av redovisningen från huvudmannen framgår att Högsby kommun under läsåret bland annat har annonserat i försök att rekrytera studiehandledare i språken dari och ukrainska men inte lyckats då personerna som varit på intervju har tackat nej till uppdraget.

Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilde eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds studiehandledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjligheter att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att undervisningen i ämnena fysik och matematik i årskurs 7–9 bedrivs under ledning av lärare. Ansvarig för denna undervisning är en personal som har anställts med tidsbegränsning som obehörig lärare under perioden den 12 augusti 2024 till den 23 juni 2025. Läraren är under pågående slutförande av lärarutbildningen och undervisar enligt huvudmannen som obehörig lärare med stöd av 2 kap. 18 § skollagen.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit anställningsavtal för ovanstående lärare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn vid två tillfällen, den 16 oktober 2024 samt den 12 november 2024, informerat all skolpersonal om skollagens krav på att elevens vårdnadshavare ska informeras samma dag vid ogiltig frånvaro, samt utredning vid upprepad eller längre frånvaro. Vid det senare tillfället gick rektorn även igenom rutinen för kommunikationen med vårdnadshavare om en elev inte kommer till skolan och inte är sjukanmäld eller beviljad frånvaro. Av huvudmannens redovisning framgår

vidare att skolans nuvarande frånvarorutin är beslutad den 12 november 2024 och framtagen i samverkan med elevhälsan och övrig personal. Vidare framgår att rektorn ser till att en elevs frånvaro anmäls till huvudmannen när en frånvaroutredning för eleven har inletts.

Av huvudmannens redovisning framgår att det totalt är 33 elever som under perioden den 15 oktober 2024 till och med den 9 januari 2025 har bedömts ha en upprepad eller längre frånvaro. För 27 av dessa elever har en frånvaroutredning startat, och samma dag anmäls till huvudmannen, samt avslutats. För resterande 6 elever har frånvaroutredningar startats, och samma dag anmäls till huvudmannen och de är fortfarande pågående.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit frånvaroutredningar för de 27 elever vars frånvaroutredningarna är avslutade.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har ansvarat för att det i beslut om anpassad studiegång ska finnas angivet i timmar vad eleven anpassat samt varför anpassningarna gjorts.

Skolinspektionen har i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder tagit del av samtliga beslut om anpassad studiegång som är fattade under perioden den 1 september 2024 till och med den 27 januari 2025. Det är två beslut och de är fattade den 9 december 2024 respektive den 11 december 2024. Av denna dokumentation framgår att motiveringarna till besluten skiljer sig åt mellan eleverna och att elevernas anpassade studiegång även har olika upplägg beroende på motiveringarna i besluten. Av inkommen dokumentation framgår även att besluten om anpassad studiegång utformas så att eleverna så långt som möjligt ska få förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Det framgår vidare att samtliga beslut om anpassad studiegång är upprättade i samråd med elev och vårdnadshavare och att besluten är möjliga att överklaga.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

I ärenden, enligt skollagen, som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen. För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst nio andra ämnen. (16 kap. 30–31 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att personalen har analyserat föregående års plan mot kränkande behandling.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit planen mot kränkande behandling för läsåret 2024/2025. I planen finns en redogörelse över hur tidigare års åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling har genomförts.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 6–8 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygsättning och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att personalen har informerats om att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg sätts samt att den eller de som beslutar om betyg förser uppgiften med egenhändig signatur.

Av kompletterande information från huvudmannen den 12 februari 2025 och den 18 februari 2025 framgår vilka elever som läste modersmål under höstterminen 2024 samt vilka lärare som bedrev undervisning för de tre eleverna på Högsby lärcenter under höstterminen 2024.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit betygsrapport och betygskatalog för höstterminen 2024. I underlaget framgår vilka lärare som bedrev undervisningen vid tidpunkt när betygen sattes samt att dessa lärare även har signerat betygskatalogen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. (3 kap. 16 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog och att rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Vidare framgår att Statens skolverk får meddela ytterligare föreskrifter om utformningen av betygskatalog, terminsbetyg, slutbetyg och betyg efter prövning. (6 kap. 10 och 23 §§ skolförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter framgår att skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (4 och 7 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Christina Thorsélius

Föredragande
Signerat av: Christina Thorsélius